

Аналізуючы каларытызмы, заўважаеш, што яны актыўна выкарыстоўваюцца ў творах, прызначаных для малодшых школьнікаў. Такім чынам, можна казаць аб тым, што вывучаныя каларытызмы выконваюць розныя функцыі: эмацыянальную, ацэначную, экспрэсіўную, а таксама з’яўляюцца “штуршком” для актыўнай разумовай працы.

Літаратура

1 Вольскі, А. В. Беларусачка : падручнік па літаратурным чытанні для 2 класа ўстаноў, якія забяспечваюць атрыманне агульнай сярэдняй адукацыі з рускай мовай навучання / А. В. Вольскі, І. А. Гімпель. – Мінск : “Мастацкая літаратура”, 2006. – 127 с.

САСТАЎНЫЯ ТЭРМІНЫ Ў ЛЕКСІЦЫ СПОРТУ

С. К. Лахмакова (УА «МДПУ імя І. П. Шамякіна»)

Навук. кір. **Л. А. Кручкова**,

ст. выкладчык

Тэрміны паводле будовы могуць суадносіцца са словамі ці спалучэннямі слоў, утвараючы словазлучэнні. Для абазначэння асоб паводле выканання пэўных функцый, дзеянняў, паводле назначэння ці ўласцівасцей, прыкмет у сферы спартыўнай дзейнасці выкарыстоўваюцца, напрыклад, *акрабат, баскетбаліст, лыжнік, спартсмен, футбаліст* і іншыя аднаслоўныя найменні. У адзначанай сферы надзвычай шырока выкарыстоўваюцца спалучэнні тыпу *адзінаццаціметровы ўдар, камандны залік, спартыўная форма, стартавая калодка, стартавы пісталет, ручны мяч, фінішная стужка* і г. д.

Аднак у састаўных тэрмінах, як можна заўважыць, структура розная, колькасць кампанентаў ад двух і больш. Састаўныя тэрміны падобныя да простых перш за ўсё тым, што яны абазначаюць адно цэласнае паняцце. Асаблівую цікавасць для выкладчыкаў фізічнай культуры і тых, хто займаецца фізічнай культурай і спортам уяўляюць аднаслоўныя ці простыя рускамоўныя тэрміны-словазлучэнні, якія ў беларускай мове ўтвараюць аднолькавыя або шматслоўныя кампаненты: *стартовый состав команды – стартавы склад каманды* [3, с. 61], *встать в стойку – прыняць барцоўскую паставу* [3, с. 6], *каток – каток, ледовая пляцоўка, коўзанка* [3, с. 25].

Часткова састаўныя тэрміны ўсё ж спрашчаюцца, утвараючы складаныя словы: *спартыўная каманда – спорткаманда, спартыўная пляцоўка – спортпляцоўка, фізічная культура – фізкультура*; абрэвіятуры: *Нацыянальны Алімпійскі Камітэт – НАК* [3, с. 44], *Міжнародная федэрацыя цяжкай атлетыкі – ІВФ* [3, с. 107], або замяняюцца іншамоўнымі словамі: *абаронца варот, вратар – галкіпер* (англ.) [1, с. 306], *смяротны скачок – сальта-мартале* (іт.) [2, с. 344], *канькі на калёсіках – ролікі* (ням.) [2, с. 295], *месца для бегу – іпадром* (грэч.) [1, с. 545], *месца для спаборніцтваў – стадыён* (грэч.) [1, с. 409] і інш.

Такім чынам, мы выбіраем такія тэрміны і словазлучэнні-тэрміны, якія б маглі быць зразумелымі і зручнымі для выкарыстання ў нашым маўленні.

Літаратура

- 1 Булыка, А. М. Слоўнік іншамоўных слоў : у 2 т. Т. 1: А – Л / А. М. Булыка. – Мінск : БелЭН, 1999. – 736 с.
- 2 Булыка, А. М. Слоўнік іншамоўных слоў : у 2 т. Т. 2: М – Я / А. М. Булыка. – Мінск : БелЭН, 1999. – 736 с.
- 3 Павловец, Д. Д. Русско-белорусский словарь спортивных терминов / Д. Д. Павловец, В. Н. Старченко. – Минск : Полымя, 1995. – 112 с.